

mjesto i uloga pokorničkog slavlja u katehezi

Pokorničko slavlje u katehezi pripada nesakramentalnim slavljinama. Možemo ga nazvati i pokorničkim bogoslužjem i pripremom za sakrament pomirenja. Pokorničko je slavlje ipak više nego priprema za plodonosno primanje sakramenta pokore ili pomirenja, ali ga nipošto ne zamjenjuje.¹ To se slavlje sastoji prvenstveno od naviještanja Božje riječi i molitava bez sakramentalnog odriješanja, a struktura mu je kao i struktura svake službe riječi. U pokorničkom slavlju doživljava se Božja ljubav nad pojedincem i zajednicom, te je ono najbolja priprema i uvod u sakrament pokore, a isto tako obnova krsnih obećanja. U zajedničkom razmišljanju, međusobnoj molitvi za obraćenje i oproštenje, u molitvi jednih za druge, doživi se da grijeh nije nešto privatno, nego uvijek pogađa zajednicu; doživljava se da u Crkvi jedan nosi teret drugoga, te tako dolazi do izražaja zajednička odgovornost. Zajednički ispit savjesti, kao priprema za ispovijed, otkriva Božju volju za svakog pojedinca u odnosu na zajednicu kojoj pripada. Svijest o društvenoj odgovornosti i društvenoj dimenziji krivnje kod pojedinačne je ispovijedi gotovo nestala, a u pokorničkom slavlju

upravo ona Božjom riječi dolazi do izražaja.² Tako obraćenje postaje proces koji zahvaća čitav život kršćanina.

Zato nam biskupi u „Uputi o pomirenju za svećenike” sažimlju iz prethodnih napomena Reda pokore korist i značenje pokorničkih slavlja ovako: „Nesakramentalna pokornička slavljenja imaju važnu *odgojnu ulogu* za pravo shvaćanje grijeha i obraćenja, osobito za djecu, mladež i katekumene, ali i za sve vjernike; ona su *priprava za sakramentalno slavljenje pomirenja* te u njemu dosežu svoj vrhunac i cilj; ona *podržavaju duh obraćenja i pokore* u kršćanskoj zajednici.”³

Kad pripremamo djecu za sakrament pokore, ili još prije dok im tumačimo sakrament krštenja i euharistije na temelju obrađenih sadržaja o velikoj Božjoj ljubavi, Božjem milosrđu, a pomoću biblijskih tek-

¹ Usp. RED POKORE, Prethodne napomene, V. Pokornička slavlja, str. 21. br. 37.

² Usp. isto.

³ BISKUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE, Upute o pomirenju za svećenike, Dokumenti 49; KS, Zagreb, 1976., str. 25.

stova, pripremamo kratka pokornička slavlja s djecom. Takva slavlja će omogućiti, da djeca osjete želju postati bolja, da u zajednici dožive prijatelje koji se trude slijediti Krista. Tako se postupno uvode u život zajednice, u slavljenje sakramenta pokore i oblikuju svoju savjest u svjetlu Božje riječi.⁴

Pokornička slavlja za djecu i mlade pripremaju se na vjeronauku i smatraju se liturgijskom katehezom. Nije dovoljno samo površno prokomentirati sadržaj čitanja i onda jednostavno napraviti ispit savjesti. Svaki sudionik mora biti zahvaćen. To, pak, zahtijeva razradu, interpretaciju, prilagođene uzrastu, poistovjećivanje s pojedinim likovima iz izabranog teksta. Razmišljanje nad Božjom riječi i primjenu rezultata na život držimo najvažnijim dijelovima pokorničkog slavlja. Vrijednost pokorničkog bogoslužja, posebno za mlade, jest u razmišljanju (meditaciji), gdje mladi čovjek dolazi pod vodstvom predvoditelja do spoznaja i iskustva koja inače ne bi doživio. Zato poslije pokorničkog slavlja na vjeronauku, mladi mogu bolje razumjeti samu ispovijed i bolje se ispovijediti. Zbog toga možemo reći da kod mladih pokorničko slavlje ima veliku ulogu u jačanju međusobnog zajedništva i zajedništva s Bogom; ono im pomaže u osvjetljavanju problema i života, daje pomoć za osobno opredjeljenje. Na primjeru Zakeja (Lk 19, 1–10) želimo pokazati kako se isti događaj iz poruke spasenja može razraditi, prilagoditi, iz različitih vidika posadašnjiti za dob pokornika. Isto se može učiniti ne samo s ovim ili onim paradigmatskim tekstom o izgubljenom sinu (Lk 15, 11–32) (vidi: Kateheza, br. 4, 1981., str. 65–69) već i s mnogim drugim tekstovima koji su brementni radnjom i sadržajem. Za kratka pokornička slavlja bolje je uzeti kratak pobudni tekst iz poslanica.

Privilegirano mjesto u životu Crkve dobivaju pokornička slavlja u došašću i korizmi. Kateheze bi u tim liturgijskim vremenima trebale dati elemente za pokornička slavlja. „Uputa o pomirenju za svećenike” predlaže „da ta vremena crkvene godine ima-

ju više puta, možda svakog tjedna”, dotičnom vremenu prikladno pokorničko bogoslužje.

POKORNIČKO SLAVLJE

Predviđeno za prve godine vjeronauka

ISUS JE PRAVI PASTIR

U ovom pokorničkom slavlju želimo da djeca dožive i shvate što Isus čini za spasenje ljudi. Razmišljanje nas upućuje na muku i smrt našega Gospodina, ali zapravo mnogo šire, na njegov zemaljski i uskrsli život, koji je veza s našim životom u obrani od zla koja ide do predanja i žrtvovanja života na križu.

Uvod

Pjesma: (Spasitelju, dobri Isuskrstte, 1. kitica.)

Za razmišljanje pripremimo sliku „Dobrog pastira”.

Draga djeco, danas mi nemamo prilike vidjeti pastira kakvog je Isus usporedio sa sobom. Danas obično vidimo pastira koji tjera stado. U Isusovo vrijeme pastir je bio predvodnik stada. Imao je puno muke i odgovornosti da očuva stado od vukova. Zato su prvi kršćani rado prikazivali Isusa u liku pastira s ovcom. Takve slike nalazimo osobito na grobovima prvih kršćana. Takve su slike izražavale pouzdanje i sigurnost koju kršćani imaju u svom Učitelju.

Pastir je čovjek koji je svjestan svoje odgovornosti za povjerenost mu stado, ulaže sve u svoju službu, čak i vlastiti život.

---

⁴ O tome: SOTTOCONOLA, F., Znak pomirenja, u: GELINEAU, J., Pastoralna teologija liturgijskih slavlja, KS, Zagreb, 1973., str. 532–533.

Izraz „dobri pastir” ovdje u tekstu treba zapravo razumjeti kao „pravi pastir”. Isus se predstavlja Židovima kao pravi pastir koji daje život za svoje ovce.

Čitanje: Iv 10, 10–15; 17

„Ja dođoh da život imaju,
u izobilju da ga imaju.
Ja sam pastir dobri.
Pastir dobri život svoj polaže za ovce.
Najamnik – koji nije pastir,
komu ovce nisu vlastite –
kad vidi vuka gdje dolazi,
ostavlja ovce i bježi,
a vuk ih grabi i razgoni:
najamnik je
i nije mu do ovaca.
Ja sam pastir dobri
i poznajem svoje,
i mene poznaju moje,
kao što mene poznaje Otac,
i ja poznajem Oca
i život svoj polažem za ovce.
Zato me i ljubi Otac
što polažem život svoj
da ga opet uzmem.”

Razmišljanje

Djeca pripovijedaju što je sve Isus učinio za naše spasenje. – Isus je iz ljubavi prema nama postao čovjekom. – Liječio je bolesne. – Hranio gladne. – Oživljavao mrtve. – Opraštao grijeh. – Pokazivao put k Ocu. – Dao se bičevati za nas. – Okruniti tmovom krunom. – Dao je svoj život za nas na križu.

Isus je dobri pastir. Mi smo njegove ovce. Isus nas vodi k Ocu. On nam pokazuje pravi put. Isus nam pokazuje kako Božja djeca trebaju živjeti. Kad slijedimo Isusa i činimo što nam on kaže, sve je dobro. Sretni smo i zadovoljni.

Kad neka ovca ne slijedi pastira, kad ga napušta, postoji opasnost da padne u neku provaliju, ili da je rastrgaju vukovi. To se događa kada grijehimo. Mi ljudi nismo sposobni obraniti se od grijeha vlastitom sna-

kateheze

gom. Zato je Isus dao svoj život za nas.

Evo kako nam se predstavlja Isus kao dobri pastir. Mi mu odgovorimo: ISUSE, MI TE ŽELIMO SLIJEDITI

- Pastir dobri poznaje svoje ovce: Isuse...
- Pastir dobri ljubi svoje ovce: Isuse...
- Pastir dobri brine se za svoje ovce:
- Pastir dobri vodi svoje ovce na pravi put:
- Pastir dobri ne želi izgubiti ni jednu svoju ovcu:
- Pastir dobri traži izgublenu ovcu dok je ne nađe:

Isuse, Ti želiš da svi budemo s tobom sretni. Daj nam da te ljubimo i uvijek slijedimo. Amen.

Isus je još rekao:

Ja sam Put, Istina i Život.

Nitko ne dolazi Ocu osim po meni (Iv 14,6.).

Razmislimo: kako nas Isus vodi, spašava, i što nam sve mora oprostiti? Gdje do sada nisam slijedio Isusa? (Kratki ispit savjesti.)

Završimo: Pjesma (2. kitica pjesme Spasitelju, dobri Isukrste).

POKORNIČKO SLAVLJE

(Priprava na prvu ispovijed)

PETAR SE ISUSA ODREKAO

Pjesma: Prosti, moj Bože

(Vidi: Nova crkvena pjesmarica, KS, Zagreb, 1974, str. br. 144)

Uvod

Čovjeku se može svašta dogoditi u trenutku slabosti. Petra poznajemo kao velikog apostola. Danas ćemo ga promatrati kao slabića. Petar je u strahu da ne bude uhvaćen

zatajio da je Isusov učenik. No, najprije ponovimo što već znamo o Petru.

– Razgovor s djecom o Petrovom životu s Isusom. Podsjetimo djecu na sve velike trenutke, od prvog susreta, preko doživljaja svih čudesa, do Petrovog junačenja i posljednje večere. I sada se dogodilo nešto o čemu nam govore sva četiri evanđelja – Petar se Isusa odrekao.

*Čitanje: Mt 26, 69–75; Lk 22, 55–62;
Mk 14, 66–72; Iv 18, 25–27.*

Uхватili su, dakle, Isusa i odveli u dom velikog svećenika. Petar je išao za Isusom izdaleka. Sjeo je vani u dvorištu kod vatre. Dode jedna sluškinja velikoga svećenika, ugleda Petra gdje se grije, upilji u njega pogled i reče: „I ti si bio s Isusom Galilejcem.” On pred svima zanijeka: „Ne znam što govoriš. Ne znam ga, ženo!” Malo zatim opazi ga netko drugi i reče: „I ti si od njih!” Petar reče: „Čovječe, nisam.” I opet zanijeka sa zakletvom: „Ne znam toga čovjeka.”

Malo zatim prisutni opet stanu govoriti Petru: „Doista i ti si od njih! Ta govor te tvoj izdaje. Ta Galilejac si. Nisam li te ja vidio u vrtu s njime?” On se tada stane kletiti i preklinjati: „Ne znam čovjeka o kom govorite!”

I odmah, dok je on još govorio, oglasi se pijetao. Gospodin se obazre i upre pogled u Petra. I spomenu se Petar riječi koju mu Isus reče: „Prije nego se pijetao oglasi, triput ćeš me zatajiti.” I iziđe te gorko zaplaka.

Razmišljanje

Petar je zatajio Isusa iz straha. Bojao se da i njega ne uhvate. On je i dalje želio biti Isusov prijatelj. Kao prijatelj je i došao u dvorište velikoga svećenika, da vidi što će biti s Isusom. Ali, nedostajalo mu je snage i hrabrosti. I zakleo se pred svima da Isusa ne pozna.

A Isus nije bio daleko od Petra. Vojnici su ga čuvali dok ga se Petar odricao. Isus šuti, ne grdi Petra. Dosta je Petru bio pogled

i glas pijetla pa da zaplače nad samim sobom. Što je učinio svom prijatelju komu se zavjetovao da ga neće ostaviti?! Isusov pogled značio je za Petra jednu sigurnost. Isus ipak sa mnom računa. Sam mu je rekao da će mu se to dogoditi. Ipak, prijateljstvo s Isusom nije prestalo.

Proći će dani tame u Petrovoj duši i dani Isusove muke. Petar će pred Isusom ponovno zaplakati i reći da Isus zna da ga on ljubi. Petar će dokazati da ljubi Isusa i poslije trideset godina; za svjedočanstvo da je Isus živ, Petar će hrabro umrijeti.

Petar će se čitavog života sjećati da je Isus prije njega ljubio i umro za naše grijehе.

Što nam pokazuje taj Petrov događaj? Ako smo kada bili zli, Isus nas ipak ljubi, i nikad nije kasno da budemo dobri prijatelji kao što je to Isus.

Pjesma: prema vlastitom izboru, ili koja katica od navedene pjesme: „Prosti, moj Bože”.

Ispit savjesti

Najprije odnos prema bližnjima. Dobro je ovdje pustiti djecu da glasno ispitaju svoju savjest. Mnogi od njih to će učiniti spontano i bez poteškoća, ističući svoje loše odnose prema bližnjima u obitelji, u školi, u igri i drugdje. Tužakanje, prokazivanje tuđih pogrešaka (čak i roditeljskih) i tučnjava, sve je to već prisutno.

Iza toga dolazimo na našu životnu i društvenu situaciju u odnosu prema Bogu. Već je sigurno netko od njih (više na gradu nego na selu) doživio u vlastitom srcu što znači ovaj događaj iz Petrova života za nas danas. Tko se i danas odriče Isusa u kući, na ulici, u školi i drugdje?

Molitve za oprostjenje

Isuse, oprosti nam naše grijehе kako i mi otpuštamo dužnicima našim.

– Isuse, budi nam uvijek prijatelj, i onda kad baš nismo najbolji, molimo te: op-

rostiti nam naše grijeh.

- Petru si oprostio, oprost i nama, molimo te: oprost...
- Isuse, pomogao si mu pogledom, pogledaj i na nas, molimo te: oprost...
- Dao si mu suze da isplače svoju zataju i slabost; daj da i mi oplačemo svoje grijeh, molimo te: oprost...
- Dao si mu snagu da poslije dokaže koliko te ljubi; daj i nama ljubav koja će biti jača od grijeha, molimo te: oprost...
- Daj nam da uvijek budemo dobri prema ljudima kao što si ti bio prema Petru, molimo te: oprost...

Oproštenje, odriješene i otpuštenje grijeha naših podao nam svemogući i milosrdni Bog Otac, Sin i Duh Sveti. Amen.

Završna pjesma: Do nebesa nek se ori.

POKORNIČKO SLAVLJE

(Za niže razrede osnovne škole)

POĐIMO NA IZVOR LJUBAVI

Pjesma: „Vječna je ljubav njegova, vječna je ljubav njegova” (Vidi: Nova crkvena pjesmarica, KS, Zagreb, 1974, str. 30. br. 35)

Uvod

Sakupili smo se kao Božja djeca da zamolimo svoga dobrog nebeskog Oca za oprost. Želimo se vratiti u njegovu blizinu i živjeti od njegove ljubavi. Kad grijешimo, zatvaramo svoje srce pred njegovom ljubavlju, opiremo se ljubiti ga svim svojim srcem. Molimo svoga nebeskog Oca da nas posluša. Želimo činiti pokoru, to jest tražit ćemo put do njegove ljubavi.

Poslušajmo kako nas na tome putu vodi sveti Ivan, apostol:

Čitanje: 1 IV 4, 7; 8; 9; 11; 19–21

„Ljubljeni,
ljubimo jedni druge, jer ljubav je od Boga;
i svaki koji ljubi poznaje Boga,
jer Bog je ljubav.
Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u svijet
da živimo po njemu.
Ako je Bog tako ljubio nas,
i mi smo dužni ljubiti jedni druge.
Mi ljubimo,
jer on nas prije uzljubi.
Rekne li tko: 'Ljubim Boga',
a mrzi brata svoga,
lažac je.
Jer tko ne ljubi svoga brata koga vidi,
Boga kog ne vidi ne može ljubiti.
I ovu zapovijed imamo od njega:
Tko ljubi Boga, da ljubi i brata svoga.”

Razmišljanje

a) Samo onaj tko ljubi poznaje Boga

Tko svoje srce zatvara pred bližnjim, ne može reći da ljubi Boga, jer Bog ljubi sve ljude. Taj je lažac, jer kako može mrziti onoga koga Bog ljubi i ostati u Božjoj ljubavi? Zato kad činimo nepravdu, ne grijешimo samo protiv bližnjega nego i protiv Boga i protiv svega Božjega naroda. Svi smo djeca jednoga Oca koji nas ljubi. Kad grijешimo, odvrćamo se od Boga, od njegove ljubavi. Želimo živjeti ili bez Boga ili bez bližnjega.

b) Samo onaj tko poznaje Boga može ljubiti

Kad grijешimo, želimo živjeti samo za sebe. Ne želimo znati ni za Boga ni za bližnjega. A Bog se ipak ne okreće od nas. On čeka da mu se ponovno obratimo. Bog želi da činimo pokoru, to jest da budemo opet spremni primiti Božju ljubav i dijeliti je s ljudima kao što to on čini kad nam šalje svoga Sina da živimo po njemu.

To je naše obraćenje Božjoj ljubavi, a isto tako, po njegovu primjeru u ljubavi prema ljudima, da ljubimo jedan drugoga kao što nas Bog ljubi.

Molitva za oprostjenje

Veliki i sveti Bože, koji nas ljubiš, molimo te da nam oprostiš sve što smo sagriješili jer nismo ljubili tebe i bližnjega. Daj da budemo svakim danom spremni pokazati kako ljubimo tebe i sve ljude. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Kako ćemo pokazati da Boga ljubimo?

Evo kako:

- Boga pozdravimo.
- S Bogom u molitvi razgovarajmo.
- Sve činimo iz ljubavi prema Bogu.
- Na početku dana kao prvo na Boga mislimo.
- Na svršetku dana kao zadnje na Boga mislimo.
- Kod večernje molitve Boga pitajmo: što smo učinili dobro, a što zlo?
- U toku dana posjetimo crkvu i molimo, hvalimo Boga za ljepotu kojoj se divimo.
- Hvalimo Boga za sve što nam je dao.
- Kad čujemo psovku, pohvalama slavimo ime Božje.

Tako, i na mnoge druge načine, možemo pokazati da Boga ljubimo i biti mu na radost.

Kako ćemo pokazati da ljubimo bližnjega?

Evo kako:

- Pomoći ćemo roditeljima u kući i nabavci.
- Radosno ćemo pozdravljati.
- Drugu protumačiti zadaću.
- Za druge ćemo moliti.
- Bolesne i stare ćemo posjetiti.
- Podijelit ćemo hranu s gladnim drugom.
- Rado ćemo posuditi što drugome treba.
- Za dobro djelo druga ćemo pohvaliti.
- Žalosnoga ćemo utješiti.
- Slabijemu ćemo pomoći.

- Stat ćemo na stranu onoga koji trpi nepravdu.
- Ako se dvojica svađaju, pomirit ćemo ih.
- Radovat ćemo se s onim koji je pobijedio.
- Čestitat ćemo pobjedniku.

Tako, i na razne druge načine koje ćemo sami uvidjeti, pokažimo da ljubimo svoje bližnje.

Molitve za obraćenje

Oče nebeski, ti nas voliš. Iz ljubavi prema nama poslao si nam svoga Sina. Ti želiš da uvijek živimo u tvojoj ljubavi. Zato te molimo:

GOSPODINE, POMOZI NAM DA TE VIŠE LJUBIMO! (Zgodno je ovaj odgovor pjevati.....)

- Daj da te ljubimo svim srcem i činimo što je tebi drago, molimo te: Gospodine...
- Daj da ljubav prema tebi pokažemo u ljubavi prema bližnjima, molimo te: Gospodine...
- Daj da se međusobno ljubimo i pomažemo, molimo te: Gospodine...
- Daj da prema svima budemo ljubazni, molimo te: Gospodine...
- Daj da ne zatvaramo svoje srce pred potrebama onih koji traže našu pomoć, molimo te: Gospodine...
- Daj nam snage da popravimo nepravde koje smo počinili, molimo te: Gospod. ...

Završna molitva

Došli smo, Oče naš, na izvor svoje ljubavi. Taj izvor, to si ti koji nas primaš i želiš da naša ljubav bude tvojoj ljubavi slična. Obdari nas željom da ljubav prema tebi i braći uvijek pokazujemo kao što je to činio Isus Krist, Sin tvoj. Amen.

Završna pjesma:

„*Naša srca vatrom gore*”

(Vidi; nova crkvena pjesmarica, KS, Zg, 1974, str. 52, br. 71)

Josip Jakšić

kateheza